

การประเมินผลการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

Evaluation of Control and Prevention of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) of Krok Phra District Public Health Office, Nakhon Sawan Province

นุกูล ไกรภาค¹ และพระครูนิฐวีสุศีลขันธ²

Nukul Kraigas and Phrakhrunivitsinlaxhan

Received: July 02, 2023

Revised: July 29, 2023

Accepted: August 04, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินผลการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) 2) ศึกษาความสัมพันธ์ของหลักอิทธิบาทธรรมกับการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) และ 3) เสนอแนวทางในการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาทธรรม เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยการแจกแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น 0.966 กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 395 คน สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูป/คน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การประเมินผลการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) หลักอิทธิบาทธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

¹ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์; Nakhonsawan Province Public Health Office

² มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: k.nukul4646@gmail.com

และ 3) แนวทางในการควบคุม ป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ได้แก่ 3.1) ควรเตือนให้ประชาชนพอใจการหลีกเลี่ยงไปในพื้นที่เสี่ยง ควรกระตุ้นให้ประชาชนตั้งใจสวมหน้ากากผ้าป้องกัน 3.2) ควรแจ้งให้ประชาชนตั้งใจที่จะไม่ใช้สิ่งของร่วมกัน ควรกระตุ้นให้ประชาชนหมั่นประเมินความเสี่ยงการติดเชื้อ 3.3) ควรกำหนดให้หน่วยงานในพื้นที่ตั้งใจกำหนดเส้นทางเข้าออกพื้นที่ ควรแจ้งให้หน่วยงานในพื้นที่หมั่นจัดให้มีระยะห่างระหว่างบุคคล และ 3.4) ควรหมั่นกำชับให้มีมาตรการติดตามข้อมูลของสถานที่ที่มีประชาชนรวมตัวกัน ควรหมั่นส่งเสริมให้สถานที่ที่มีประชาชนรวมตัวกันจัดให้มีการระบายอากาศที่เหมาะสม

คำสำคัญ: การประเมินผล, การควบคุมป้องกัน, โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19), หลัก
อิทธิบาทธรรม

Abstract

The objectives of this research article were 1) to evaluate the results of control and prevention of coronavirus disease 2019 (COVID-19); 2) to study the relationship of Iddhipada and control and prevention of coronavirus disease 2019 (COVID-19); and 3) to propose guidelines for controlling and preventing coronavirus disease 2019 (COVID-19) of Krok Phra District Public Health Office, Nakhon Sawan Province according to Iddhipada. It was a mixed methods research. For quantitative research, questionnaire was distributed with a confidence value of 0.966 to a sample group of people aged 18 years and over who lived in Krok Phra District, Nakhon Sawan Province, 395 people. In terms of qualitative research, in-depth interviews were conducted with 18 key informants using content analysis. Statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson correlation coefficient. The results of the research found that 1) the overall evaluation of the control and prevention of coronavirus disease 2019 (COVID-19) was at a high level; 2) Iddhipada was positively related to control and prevention of coronavirus disease 2019 (COVID-19) of Krok Phra District Public Health Office, Nakhon Sawan Province at a high level with statistical significance at the 0.01 level; and 3) guidelines for controlling and preventing coronavirus disease 2019 (COVID-19) included 3.1) people should be

warned to avoid going to risky areas and should be encouraged to intend to wear protective cloth masks, 3.2) People should be informed to intend not to share things and should be encouraged to regularly assess the risk of infection, 3.3) local agencies should be assigned to determine routes in and out of the area, and should be notified to keep distance between people, and 3.4) they should always emphasize measures to follow up on information on places where people gathered places where people gathered should be encouraged to provide proper ventilation.

Keywords: Evaluation, Control and Prevention, Coronavirus Disease 2019 (COVID-19), Iddhipada

บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) มีการระบาดตั้งแต่ เดือนธันวาคม 2562 เป็นต้นมา โดยเริ่มจากเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ต่อมาได้พบผู้ป่วยยืนยันในหลายประเทศ ทั่วโลกจนถึงปัจจุบัน การติดต่อผ่านทาง การไอ จาม สัมผัส โดยตรงกับสารคัดหลั่งของคนและสัตว์ที่อาจเป็นแหล่งรังโรค ปัจจุบันวัคซีนป้องกันอยู่ในขั้นของการทดลองในมนุษย์ ส่วนยารักษาจำเพาะยังคงอยู่ในระหว่างการศึกษาวิจัยโดยเฉพาะยาต้านไวรัส Favipiravir วันที่ 30 มกราคม 2563 องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ และแนะนำทุกประเทศให้เร่งรัดการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรค สำหรับประเทศไทย มีมาตรการ ในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคตั้งแต่เริ่มพบการ ระบาดในประเทศจีน ประเทศไทยตรวจพบผู้ป่วยรายแรก เป็นผู้เดินทางจากประเทศจีนเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2563 ได้รับการตรวจยืนยันผลและแถลงสถานการณ์ในวันที่ 14 มกราคม 2563 ผู้ป่วยช่วงแรกเป็นผู้เดินทางจากพื้นที่เสี่ยง พบผู้ป่วยกลุ่มถัดมาคือผู้ประกอบอาชีพสัมผัสกับนักท่องเที่ยว จากนั้นพบการระบาดที่เป็นกลุ่มใหญ่ในสนามมวยลุมพินี สนามมวยราชดำเนิน ทำให้มีผู้ติดเชื้อจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็ว รัฐบาลประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2563 และประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2563 ออกข้อกำหนดและข้อปฏิบัติแก่ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการ เพื่อให้สามารถแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินให้ยุติลงโดยเร็วและป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงมากขึ้น (กรมควบคุมโรค, 2563) จาก

การเก็บรวบรวมข้อมูลของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม นับจากมีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) จนถึงสิ้นปี 2565 พบว่า มีผู้ติดเชื้อสะสม 4,681,309 ราย เสียชีวิต 32,764 ราย รักษาหายป่วยแล้ว 4,642,083 ราย และรักษาอยู่ 6,462 ราย (สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.), 2566)

จากสถานการณ์ดังกล่าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของโรคติดต่อได้พิจารณาปิดสถานที่ที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่กระจายเชื้อ เช่น ผับ ร้านอาหาร สถานบันเทิง เวทีมวย และอื่น ๆ เป็นการชั่วคราว จนกว่าสถานการณ์จะดีขึ้น แนะนำให้ประชาชนงดและลดการเดินทางไปในพื้นที่เสี่ยง ของการระบาดของโรค ไม่ออกนอกพื้นที่โดยไม่จำเป็น ดำเนินการตามมาตรการป้องกันโรคเพื่อตนเอง และแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การใส่หน้ากากอนามัย การหมั่นล้างมือด้วยเจลแอลกอฮอล์ การไม่สัมผัส หรือรับเชื้อที่มากับฝอยละอองน้ำลาย การเว้นระยะสัมผัส ห่างจากผู้อื่น การไปพบแพทย์ในกรณีสงสัยมีอาการป่วย (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์, 2563) สถานการณ์ปัญหาดังกล่าวทำให้ประชาชน มีความตื่นตระหนกต่อข้อมูลข่าวสาร การปฏิบัติตนที่ถูกต้องเพื่อการป้องกันตนเอง เนื่องจากการระบาดของโรคอุบัติใหม่ บุคลากรสาธารณสุขในระดับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางส่วน ยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดทักษะ ความสามารถในการจัดการปัญหา รวมถึงการค้นหากลุ่มเสี่ยง เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อในชุมชน ตลอดจนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรค หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโรคติดต่อ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ได้กำหนดนโยบาย แนวทาง มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามที่กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุขกำหนด แต่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว (ระนอง เกตุดาว, 2564)

จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องใช้วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณอย่างมากมาย ในการควบคุมป้องกัน นอกจากนั้น ต้องได้รับการมีส่วนร่วมจากประชาชนด้วย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาใช้ในการมีส่วนร่วมให้มีประสิทธิภาพ คือ หลักอิทธิบาท 4 เพราะหลักอิทธิบาท 4 เป็นแนวทางการทำงาน ให้ประสบความสำเร็จได้ หลักอิทธิบาท 4 ที่ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเพื่อเป็นการดูแลป้องกันโรคโควิด 19 ไปด้วยกัน ประกอบด้วย ฉันทะ คือความพึงพอใจ ประชาชนมีส่วนร่วมในการพอใจกับการรัฐในการออกข้อระเบียบในการดูแลตนเอง วิริยะ คือ ความเพียร ประชาชนควรขยันในการตรวจดูตัวเองว่ามีการเตรียมกับการป้องกัน จิตตะ คือ ประชาชนตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่จะเกิดขึ้นของเชื้อโรคและไม่ตื่นตื่นจนเกิดไปและควรดูแลป้องกันด้วยความตั้งใจ

วิมังสา คือ ประชาชนควรมีความไตร่ตรองในการมีส่วนร่วมในการดูแลป้องกัน และหมั่นใช้ปัญญา พิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบเหตุผลและตรวจสอบข้อแย้งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการดูแลป้องกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสมุห์จิระชาติ พุทธรักข์โชโต (2564) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลป้องกันโรคโควิด 19 โดยใช้หลักอิทธิบาท 4” ผลการศึกษา พบว่า หลักอิทธิบาท 4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง กับการดูแลป้องกันโรคโควิด 19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากปัญหาดังกล่าว สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ได้ดำเนินการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) โดยจึงได้จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโรคติดต่อจังหวัด นครสวรรค์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน ผู้บริหารและบุคลากรในสังกัดที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ สถานการณ์ปัญหา ประเมินความรู้ความเข้าใจของบุคลากร ผู้ปฏิบัติงาน ดำเนินการพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย เพื่อให้สามารถจัดการปัญหา ระดับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลให้เป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ รวดเร็ว ตอบสนองความต้องการของประชาชน ดังนั้น ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคอุบัติใหม่อื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างต่อเนื่องในระยะยาว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินผลการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาทธรรม
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของหลักอิทธิบาทธรรมกับการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์
3. เพื่อเสนอแนวทางในการควบคุม ป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาทธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ จาก 9 ตำบล จำนวน 27,626 คน กำหนดขนาดกลุ่ม

ตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 395 คน และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีค่าความตรง (Validity) ของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.95 มีค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.966 แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาทธรรม ประกอบด้วย 1) ฉันทะ 2) วิริยะ 3) จิตตะ 4) วิมังสา แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย 1) ด้านการประเมินบริบท 2) ด้านการประเมินปัจจัยเบื้องต้น 3) ด้านการประเมินกระบวนการ 4) ด้านการประเมินผลผลิต แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการควบคุม ป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาทธรรม

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูป/คน ประกอบด้วย 1) แพทย์ประจำโรงพยาบาลโกรกพระ 2) พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ 3) นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ 4) กำนันผู้ใหญ่บ้าน 5) บุคลากรทางการศึกษา 6) นายองค์การบริหารส่วนตำบล 7) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 8) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 9) ตัวแทนภาคประชาชนอำเภอโกรกพระ 10) ตัวแทนเยาวชนอำเภอโกรกพระ และ 11) พระสงฆ์ โดยกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางในการควบคุม ป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาทธรรม ผู้วิจัย

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์โดยการสรุปตามสาระสำคัญด้านเนื้อหาที่กำหนดไว้ โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นที่ต่อการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาทธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้

1.1 ระดับความคิดเห็นที่ต่อการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านฉันทะ อยู่ในระดับมาก

1.2 ระดับความคิดเห็นที่ต่อการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านวิริยะ อยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ระดับความคิดเห็นที่ต่อการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านจิตตะ อยู่ในระดับมาก

1.4 ระดับความคิดเห็นที่ต่อการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านวิมังสา อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 1 การควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาทธรรม

การควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ตามหลักอิทธิบาทธรรม	ระดับการควบคุมป้องกัน		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านฉันทะ	3.76	0.49	มาก
2. ด้านวิริยะ	3.18	0.63	ปานกลาง
3. ด้านจิตตะ	3.51	0.54	มาก
4. ด้านวิมังสา	3.90	0.52	มาก
รวมเฉลี่ย	3.59	0.40	มาก

ระดับความคิดเห็นต่อการประเมินผลการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้

1) ระดับความคิดเห็นต่อการประเมินผลการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการประเมินบริบท อยู่ในระดับมาก

2) ระดับความคิดเห็นต่อการประเมินผลการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการประเมินปัจจัยเบื้องต้น อยู่ในระดับมาก

3) ระดับความคิดเห็นต่อการประเมินผลการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการประเมินกระบวนการ อยู่ในระดับมาก

4) ระดับความคิดเห็นต่อการประเมินผลการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการประเมินผลผลิต อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 การประเมินผลการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

การประเมินผลการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)	ระดับการประเมินผล		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการประเมินบริบท	3.92	0.53	มาก
2. ด้านการประเมินปัจจัยเบื้องต้น	3.90	0.57	มาก
3. ด้านการประเมินกระบวนการ	4.11	0.50	มาก
4. ด้านการประเมินผลผลิต	4.38	0.56	มาก
รวมเฉลี่ย	4.08	0.47	มาก

2. การควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ในเขตพื้นที่อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ มีความสัมพันธ์กับหลักอิทธิบาทธรรมในเชิงบวกระดับสูง สรุปได้ว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของหลักอิทธิบาทธรรมกับการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ภาพรวมมี

ความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุด ได้แก่ หลักอภิปาฐธรรมมีความสัมพันธ์กับด้านการประเมินบริบท ($r=0.709$) รองลงมา คือ หลักอภิปาฐธรรมมีความสัมพันธ์กับด้านการประเมินกระบวนการ ($r=0.626$) หลักอภิปาฐธรรมมีความสัมพันธ์กับด้านการประเมินปัจจัยเบื้องต้น ($r=0.618$) และหลักอภิปาฐธรรมมีความสัมพันธ์กับด้านการประเมินผลผลิต ($r=0.403$)

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ของหลักอภิปาฐธรรมกับการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

	X1	X2	X3	X4	Y1	Y2	Y3	Y4	รวม Y	รวม X
X1	1.00	0.175**	0.313**	0.444**	0.397**	0.359**	0.489**	0.438**	0.480**	0.621**
X2		1.00	0.469**	0.381**	0.430**	0.329**	0.276**	0.104**	0.326**	0.728**
X3			1.00	0.556**	0.582**	0.493**	0.424**	0.164**	0.476**	0.796**
X4				1.00	0.690**	0.660**	0.698**	0.538**	0.740**	0.796**
Y1					1.00	0.666**	0.764**	0.525**	0.844**	0.709**
Y2						1.00	0.763**	0.597**	0.871**	0.618**
Y3							1.00	0.781**	0.944**	0.626**
Y4								1.00	0.833**	0.403**
รวม Y									1.00	0.674**
รวม X										1.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. แนวทางในการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอภิปาฐธรรม มีดังนี้

3.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเตือนให้ประชาชนพอใจการหลีกเลี่ยงไปในพื้นที่เสี่ยง ควรกระตุ้นให้ประชาชนตั้งใจสวมหน้ากากผ้าป้องกันตนเองตลอดเวลา และควรอบรมให้ความรู้ สอนและอธิบาย จัดกิจกรรม รณรงค์ให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีส่วนร่วมได้ลงมือทำ และปฏิบัติได้จริงให้มากยิ่งขึ้น

3.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรแจ้งให้ประชาชนตั้งใจที่จะไม่ใช้อุปกรณ์หรือสิ่งของ ร่วมกัน ควรกระตุ้นให้ประชาชนหมั่นประเมินความเสี่ยงการติดเชื้อ และควรสร้างความตระหนักให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทราบถึงแนวทางการป้องกัน การเฝ้าระวัง การคัดกรองในชุมชน ลงพื้นที่จริงอย่างต่อเนื่อง

3.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดให้หน่วยงานในพื้นที่ตั้งใจกำหนดเส้นทางเข้าออกพื้นที่ ควรแจ้งให้หน่วยงานในพื้นที่หมั่นจัดให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 เมตร และควรให้การสนับสนุนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านวัสดุอุปกรณ์สิ่งของที่มีประสิทธิภาพและเพียงพอพร้อมที่จะใช้ได้ตลอดเวลาเมื่อมีความต้องการ

3.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหมั่นกำชับให้สถานที่ที่มีประชาชนรวมตัวกันมีมาตรการติดตามข้อมูลของประชาชน ควรหมั่นส่งเสริมให้สถานที่ที่มีประชาชนรวมตัวกันจัดให้มีการระบายอากาศที่เหมาะสม และควรสร้างความสนใจในการรับรณรงค์นโยบายในการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคโควิด 19 ให้กับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาทธรรม พบว่า

1.1 ระดับความคิดเห็นต่อการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านฉันทะ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ฉันทะเป็นการรักงาน การเห็นคุณค่า ความรัก ความพอใจ มีใจรัก พอใจจะทำสิ่งนั้น และทำด้วยใจรัก ต้องการทำให้ผลสำเร็จอย่างดีแห่งกิจหรืองานที่ทำ มิใช่สักว่าทำพอให้เสร็จๆ หรือ เพียงเพราะอยากได้รางวัลหรือผลกำไร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัฒนาพรชัย เมฆวิสัย (2565) พบว่า การควบคุมป้องกันโรคโควิด 19 หลักอิทธิบาท 4 ด้าน ฉันทะ อยู่ในระดับมาก

1.2 ระดับความคิดเห็นต่อการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านวิริยะ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากวิริยะ เป็นการสู้งาน ความเพียร เห็นเป็นความท้าทาย ใจสู้ ขยัน พากเพียรทำ ขยันหมั่นประคบ หมั่นกระทำสิ่งนั้นด้วยความพยายามเข้มแข็ง อดทน เอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง ไม่ทอดถอย ก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสมุห์จิรชาติ พุทธรักขิโต (2564) พบว่า การใช้หลักอิทธิบาท 4 ด้านวิริยะ ของประชาชนในการดูแลป้องกันโรคโควิด 19 อยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ระดับความคิดเห็นต่อการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านจิตตะ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก จิตตะเป็นการใส่ใจงาน ความคิด อุทิศตัวต่องาน ใจจดจ่อ

จริงจัง เอาจิตฝึกฝฝ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิดไม่ปล่อยจิตใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอย ใช้ความคิดในเรื่องนั้นบ่อย ๆ เสมอ ๆ ทำกิจหรืองานนั้นอย่างอุทิศตัวอุทิศใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัฒนาพรชัย เมฆวิสัย (2565) พบว่า การควบคุมป้องกันโรคโควิด 19 หลักอิทธิบาท 4 ด้านจิตตะอยู่ในระดับมาก

1.4 ระดับความคิดเห็นที่ต่อการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านวิมังสา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก วิมังสาเป็นการทำงานด้วยปัญญา ไตร่ตรอง พิสูจน์ ทดสอบ ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข ใช้ปัญญาสอบสวน หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจสอบหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนเกินเลยบอกพร่องขัดข้องในสิ่งที่ทำนั้น โดยรู้จักทดลอง วางแผน วัตถุประสงค์ค้นวิธีแก้ไข ปรับปรุง เป็นต้น เพื่อจัดการและดำเนินงานนั้นให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัฒนาพรชัย เมฆวิสัย (2565) พบว่า การควบคุมป้องกันโรคโควิด 19 หลักอิทธิบาท 4 ด้านวิมังสาอยู่ในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า

1) ระดับความคิดเห็นที่ต่อการประเมินผลการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการประเมินบริบท อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก การประเมินบริบท เป็นการศึกษาสภาพแวดล้อมและปัจจัยพื้นฐานของโครงการ อันได้แก่ นโยบาย วิสัยทัศน์ ปัญหา แหล่งทุน สภาพความผันผวนทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ตลอดจนแนวโน้มการก่อตัวของปัญหาที่อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดิเรก ขำแป้น และคณะ (2564) พบว่าการประเมินตามมาตรการป้องกัน COVID-19 ตามกรอบแนวคิด CIPPIEST Model ด้านการประเมินบริบท อยู่ในระดับมาก

2) ระดับความคิดเห็นที่ต่อการประเมินผลการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการประเมินปัจจัยเบื้องต้น อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก การประเมินปัจจัยเบื้องต้น จำแนกเป็นบุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมือ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ชีตความสามารถทางการบริหารงาน ซึ่งแต่ละปัจจัยก็ยังจำแนกย่อยออกไปอีก เช่น บุคลากร อาจพิจารณาถึง เพศ อายุ สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ความพึงพอใจ ความคาดหวัง ทศนคติ ความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ ประสบการณ์ วุฒิการศึกษา ถิ่นที่อยู่ และลักษณะของกลุ่มทางสังคม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของดิเรก ข้าแป้น และคณะ (2564) พบว่า การประเมินตามมาตรการป้องกัน COVID-19 ตามกรอบแนวคิด CIPPIEST Model ด้านการประเมินปัจจัยเบื้องต้น อยู่ในระดับมาก

3) ระดับความคิดเห็นต่อการประเมินผลการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการประเมินกระบวนการ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการประเมินกระบวนการเป็นการศึกษาการดำเนินการตามยุทธวิธีหรือแผนงานนั้นว่าเป็นไปตามขั้นตอนที่ได้ถูกกำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร อีกทั้งยังเป็นการศึกษาค้นหาข้อบกพร่อง จุดอ่อนหรือจุดแข็งของกระบวนการบริหารจัดการโครงการ โดยพิจารณาจุดเน้นที่ว่า กระบวนการของโครงการจะทำให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ถูกกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพพมกน้อยเพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดิเรก ข้าแป้น และคณะ (2564) พบว่า การประเมินตามมาตรการป้องกัน COVID-19 ตามกรอบแนวคิด CIPPIEST Model ด้านการประเมินกระบวนการ อยู่ในระดับมาก

4) ระดับความคิดเห็นต่อการประเมินผลการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการประเมินผลผลิต อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการประเมินผลผลิตเป็นการตรวจสอบประสิทธิผลของโครงการ โดยเฉพาะความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ที่ได้ถูกกำหนดไว้กับผลผลิตที่ได้ออกมา จากนั้นจึงนำเกณฑ์การวัดผลที่ได้กำหนดไว้ไปใช้ตัดสิน อนึ่ง เกณฑ์การวัดผลที่ได้กำหนดไว้ดังกล่าว นั้น อาจเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่บุคคลหรือหน่วยงานอื่นได้กำหนดไว้ หรืออาจเป็นเกณฑ์การวัดผลที่กำหนดขึ้นเองก็ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดิเรก ข้าแป้น และคณะ (2564) พบว่า การประเมินตามมาตรการป้องกัน COVID-19 ตามกรอบแนวคิด CIPPIEST Model ด้านการประเมินผลผลิต อยู่ในระดับมาก

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาทธรรมกับการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสมุห์จิรชาติ พุทธรักษ์ขิโต (2564) พบว่า หลักอิทธิบาท 4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลป้องกันโรคโควิด 19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. แนวทางในการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาทธรรม พบว่า

3.1 ด้านบริบท พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเตือนให้ประชาชนพอใจการหลีกเลี่ยงไปในพื้นที่เสี่ยง ควรกระตุ้นให้ประชาชนตั้งใจสวมหน้ากากผ้าป้องกันตนเองตลอดเวลา และควรอบรมให้ความรู้ สอนและอธิบาย จัดกิจกรรม รมณรงค์ให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีส่วนร่วมได้ลงมือทำและปฏิบัติได้จริงให้มากยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสีตีปาติฮอร์ อีลา (2564) พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงเตี้ยได้มีการส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้แก่ประชาชน ด้วยการจัดเตรียมสถานที่ทำงานเว้นระยะห่างและสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาในการปฏิบัติงาน การป้องกัน องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงเตี้ยมีการตรวจใช้และบริการเจลล้างมือให้กับบุคลากรประชาชนก่อนมาใช้บริการ

3.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรแจ้งให้ประชาชนตั้งใจที่จะไม่ใช้อุปกรณ์หรือสิ่งของร่วมกัน ควรกระตุ้นให้ประชาชนหมั่นประเมินความเสี่ยงการติดเชื้อ และควรสร้างความตระหนักให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทราบถึงแนวทางการป้องกัน การเฝ้าระวัง การคัดกรองในชุมชน ลงพื้นที่จริงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวรณ คำแสน (2564) กล่าวว่า ข้อเสนอแนะ ได้แก่ เว้นระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 เมตร และควรประเมินความเสี่ยงการติดเชื้อ

3.3 ด้านกระบวนการ พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดให้หน่วยงานในพื้นที่ ตั้งใจกำหนดเส้นทางเข้าออกพื้นที่ ควรแจ้งให้หน่วยงานในพื้นที่หมั่นจัดให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 เมตร และควรให้การสนับสนุนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้านวัสดุอุปกรณ์ สิ่งของที่มีประสิทธิภาพและเพียงพอพร้อมที่จะใช้ได้ตลอดเวลาเมื่อมีความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพงค์ศักดิ์ จันทร์ทอง (2564) กล่าวว่า ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรจัดให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 เมตร ควรจัดให้มีที่ล้างมือพร้อมสบู่ ควรมีมาตรการควบคุมจำนวนประชาชนมิให้แออัด

3.4 ด้านผลผลิต พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหมั่นกำชับให้สถานที่ที่มีประชาชนรวมตัวกันมีมาตรการติดตามข้อมูลของประชาชน ควรหมั่นส่งเสริมให้สถานที่ที่มีประชาชนรวมตัวกันจัดให้มีการระบายอากาศที่เหมาะสม และควรสร้างความสนใจในการรับรู้ นโยบายในการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคโควิด 19ให้กับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของระนอง เกตุดาว (2564) กล่าวว่า ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรประชาสัมพันธ์การป้องกันเชื้อโรค และควรมีมาตรการติดตามข้อมูลของประชาชน

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินผลการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์” ผู้วิจัยได้รับรองความรู้จากการวิจัยสามารถสรุปแผนภาพองค์ความรู้ได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จากการศึกษาแนวทางในการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักอิทธิบาทธรรม ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ ดังนี้

ด้านบริบท หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแจ้งให้ประชาชนหมั่นสังเกตอาการของตนเอง เตือนให้ประชาชนพื่อใจการหลีกเลี่ยงไปในพื้นที่เสี่ยง กระตุ้นให้ประชาชนตั้งใจสวมหน้ากากผ้าป้องกันตนเองตลอดเวลา และส่งเสริมให้ประชาชนหมั่นล้างมือด้วยสบู่

ด้านปัจจัยเบื้องต้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตือนให้ประชาชนตั้งใจเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 เมตร ส่งเสริมให้ประชาชนพื่อใจที่จะไม่รับประทานอาหารร่วมกับผู้อื่น แจ้งให้ประชาชนตั้งใจที่จะไม่ใช้อุปกรณ์หรือสิ่งของร่วมกัน และกระตุ้นให้ประชาชนหมั่นประเมินความเสี่ยงการติดเชื้อ

ด้านกระบวนการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดให้หน่วยงานในพื้นที่ตั้งใจกำหนดเส้นทางเข้าออกพื้นที่ ส่งเสริมให้หน่วยงานในพื้นที่ตั้งใจจัดให้มีที่ล้างมือพร้อมสบู่ กำชับให้หน่วยงานในพื้นที่หมั่นควบคุมจำนวนผู้ปฏิบัติงานมิให้แออัด และแจ้งให้หน่วยงานในพื้นที่หมั่นจัดให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 เมตร

ด้านผลผลิต หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหมั่นส่งเสริมให้สถานที่ที่มีประชาชนรวมตัวกันจัดให้มีการระบายอากาศที่เหมาะสม ตั้งใจแจ้งให้สถานที่ที่มีประชาชนรวมตัวกันจัดให้มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอย หมั่นกำหนดให้สถานที่ที่มีประชาชนรวมตัวกันประชาสัมพันธ์การป้องกันเชื้อโรค และหมั่นกำชับให้สถานที่ที่มีประชาชนรวมตัวกันมีมาตรการติดตามข้อมูลของประชาชน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ ควรกำหนดเส้นทางเข้า-ออกพื้นที่ให้ชัดเจน และมีการคัดกรองผู้ปฏิบัติงานและผู้มาติดต่อ หากพบว่ามีอาการไข้หรือวัดอุณหภูมิได้ตั้งแต่ 37.5 องศาเซลเซียส ขึ้นไป ร่วมกับไอ น้ำมูก เจ็บคอ จมูกไม่ได้กลิ่น ลิ้นไม่รับรส หายใจเร็ว หายใจเหนื่อย หรือหายใจลำบาก ใดๆอย่างหนึ่ง และอาจมีอาการท้องเสียร่วมด้วย หรือกลับจากพื้นที่เสี่ยง แนะนำให้ไปพบแพทย์ทันที

2. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ ควรทำความสะอาดพื้นที่ บริเวณพื้นผิวและอุปกรณ์ที่มีการสัมผัสร่วมกัน โดยพื้นที่โดยรอบ พื้นผิวสัมผัส เครื่องใช้และอุปกรณ์ต่าง ๆ ใน

พื้นที่ส่วนกลาง ทำความสะอาดด้วยน้ำยา ทำความสะอาดและอาจฆ่าเชื้อบริเวณที่มีคนใช้ร่วมกันจำนวนมาก

3. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกรกพระ ควรประชาสัมพันธ์ให้มีการจัดให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 เมตร โดยมีเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่ชัดเจน ทั้งในบริเวณพื้นที่ผลิต บริเวณสำนักงาน จุดนั่งพัก จุดรับประทานอาหาร สถานที่พักผ่อน สำหรับบริเวณที่ไม่สามารถรักษาระยะห่างได้ อาจใช้แผ่นพลาสติกกัน ปรับสายการผลิต ปรับที่นั่งไม่ให้เผชิญหน้าโดยตรง กำหนดผังพื้นที่กำหนดบริเวณที่จำกัดผู้ปฏิบัติงานเท่าที่จำเป็น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ควรส่งเสริมให้ประชาชนสังเกตอาการของตนเอง หากพบว่า มีอาการไข้ ร่วมกับ ไอ น้ำมูก เจ็บคอ จมูกไม่ได้กลิ่น ลิ้นไม่รับรส หายใจเร็ว หายใจเหนื่อย หรือหายใจลำบาก อย่างใดอย่างหนึ่ง และอาจมีอาการท้องเสียร่วมด้วย ให้พบแพทย์ทันที

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ควรส่งเสริมให้ประชาชนหมั่นล้างมือด้วยสบู่และน้ำ หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ หรือหลังจากหยิบจับสิ่งของหรือจุดที่มีการสัมผัสร่วมกัน ก่อนรับประทานอาหาร และภายหลังใช้ส้วม หลีกเลี่ยงการสัมผัสใบหน้า ตา ปาก จมูก โดยไม่จำเป็น ดูแลสุขภาพให้แข็งแรง และดูแลรักษาสุขอนามัยส่วนบุคคล เมื่อกลับถึงบ้านควรอาบน้ำและเปลี่ยนเสื้อผ้าทันที

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ควรส่งเสริมให้ประชาชนหลีกเลี่ยงไปในพื้นที่เสี่ยง หรือสถานที่ที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อ และสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย อุปกรณ์ป้องกันตนเอง ตลอดเวลา

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ควรส่งเสริมให้ประชาชนเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 เมตร งดหรือเลี่ยงการพูดคุย ตะโกน โดยเฉพาะในพื้นที่แคบ หรือมีการระบายอากาศไม่ดี ไม่รับประทานอาหารร่วมกับผู้อื่น ไม่ใช้อุปกรณ์หรือสิ่งของร่วมกัน เช่น แก้วน้ำ จาน ช้อน ผ้าเช็ดมือ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค. (2563). *คู่มือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินกรณี การระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : กรมควบคุมโรค.

- ณัฐววรรณ คำแสน. (2564). *ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ของประชาชนในเขตอำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี*. (วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข). บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันพระบรมราชชนก.
- ดิเรก ขำแป้น และคณะ. (2564). การประเมินประสิทธิผลมาตรการป้องกัน COVID-19 ในเขตสุขภาพที่ 3. *วารสารควบคุมโรค*, 47(4), 893-903.
- พงศ์ศักดิ์ จันทร์ทอง. (2564). *การพัฒนารูปแบบการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาในชุมชนบ้านบางม่วง ตำบลฝายละมี อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง*. (วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข). บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันพระบรมราชชนก.
- พระครูสมุห์จรัสชาติ พุทธรักษ์โต. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลป้องกันโรคโควิด 19 โดยใช้หลักอหิบาท 4. *วารสาร มจร บาลีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์*, 7(3), 168-178.
- พัฒนพรชัย เมฆวิลัย. (2565). การบริหารงานวิชาการตามหลักอหิบาท 4 ในวิกฤติการณ์โควิด 19. *วารสารบวรสหการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและมนุษยสังคมศาสตร์*, 3(1), 41-49.
- ระนอง เกตุดาว. (2564). *การพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอุดรธานี - Udon Model COVID-19*. (วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข). บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี.
- สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.). (2566). *สรุปรายงานเกี่ยวกับไวรัสโคโรนา (COVID-19) ประจำวันที่ 1 ตุลาคม 2565*. เข้าถึงได้จาก <https://covid19.nrct.go.th/wp-content/uploads/2022/10/covid19-report-651001-1.pdf>
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์. (2563). *สรุปผลการดำเนินงานป้องกันการระบาด COVID-19*. นครสวรรค์ : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์.
- สีตีปาตีฮอร์ อีลา. (2564). *การแก้ปัญหาการรับมือและการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงเตี้ย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี*. (วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

